

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt vores arbejde – Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

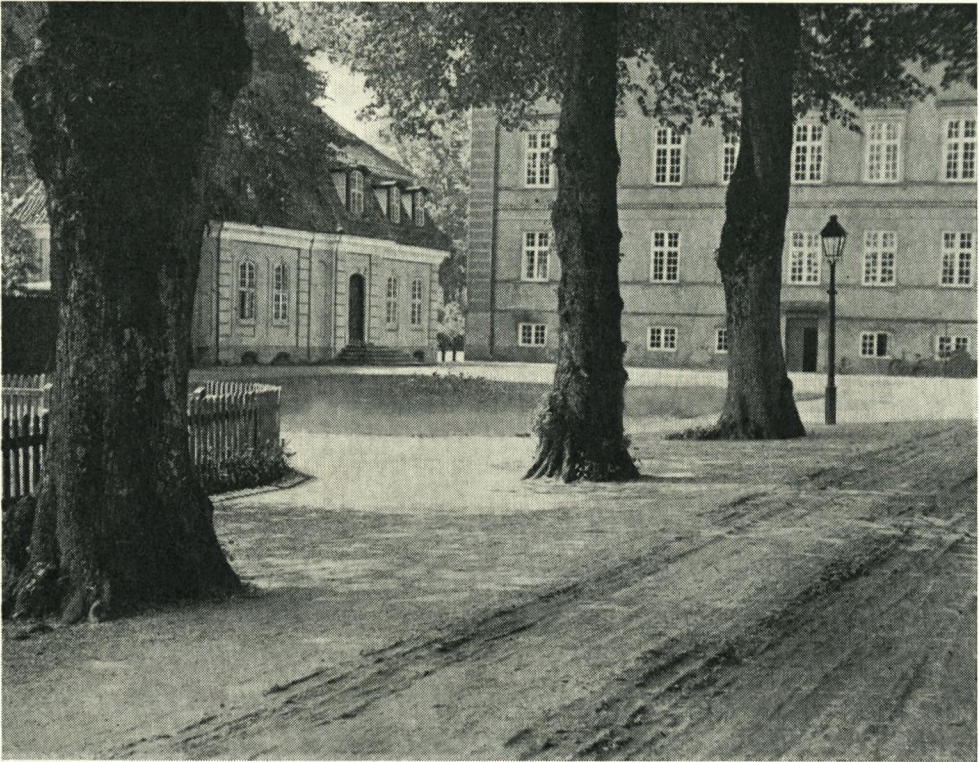
Links

Slægtsforskerens Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

Soranerbladet

NR. 6-7 JUNI-JULI 1970 55. ÅRGANG

Fot.: Hagen Hasselbalch

MÅNEDSSKRIFT FOR SORANSK SAMFUND

Hvem vil bo i »Paradiset«

Da jeg skal flytte til Jylland er mit hus i Paradiskvarteret i Holte til salg. Huset er 12 år gammelt, bygget i gule sten i længestil med et boligereal på ca. 150 m². Grunden er på ca. 1500 m². Huset indeholder stor opholdsstue med pejs og derudover 2 værelser og 2 kamre (det ene af værelserne er på 21 m²). Derudover er der badeværelse med toilet samt extra gæstetoilet. Køkkenet er for få måneder siden blevet nyinstalleret med et »Charlotte«-køkken og det er virkelig lækkert. Der er en stor garage.

Ved en udbetaling på 100.000 kr. fås hele herligheden for 485.000 kr.

ERIK SANDERS (S. 1941)

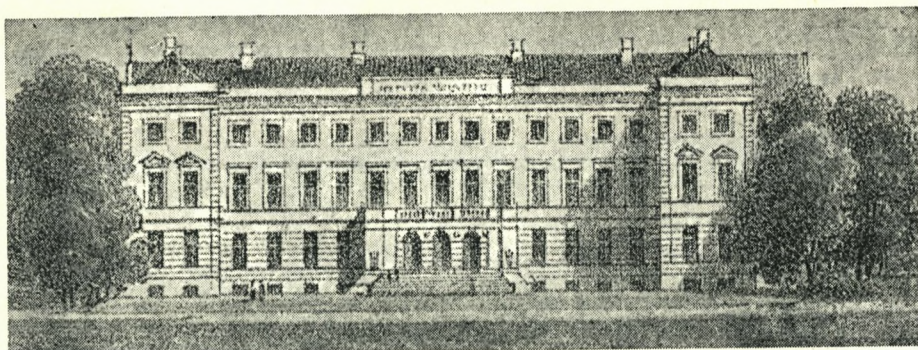
Paradisstien 5 . 2840 Holte . Tlf. 01 42 29 08

- det er så dejligt nemt!

**SOLMULD GIVER
GROKRÆFTER
TIL DERES PLANTER**

HASSELFORS
Hasselfors Bruks AB, Sverige
Kontor i Danmark, Bygmarken 8, 3520 Farum

Academia Sorana

efter gammelt stik

SORANER-BLADET

JUNI-JULI

55. ÅRGANG

NUMMER 6-7

Viggo Lausten

Flensborg-drengen og Soraneren

Af Osvald Due.

Foruden sit arbejde ved »Flensborg Avis« og »Vestslesvigs Tidende« var Viggo Lausten stærkt engageret i den danske spejderbevægelse i grænselandet. Et virke han gik helhjertet op i. Men forøvrigt var han aktiv inden for det danske arbejde i almindelighed. Efter at han var flyttet til Tønder ændredes hans virke. Men også i denne by med en ret stærk tyskhed, blev der brug for hans medarbejderskab i det danske virke.

Her i Tønder boede så Viggo Lausten med sin hustru og deres lille pige, Tove, da en dansk kriminalbetjent d. 20. april 1940 (Hitlers fødselsdag) dukkede op for at arrestere Viggo Lausten. Det fortælles, at da det senere gik op for betjenten, hvilke konsekvenser arrestationen fik, blev han meget ulykkelig; og hans kone døde kort efter af græmmelse over, hvad hendes mand havde forvoldt²⁷). Viggo Lausten førtes til Åben-

rå, hvor han ved grundlovsforhøret blev fængslet for syv dage. Herfra sendte han et brevkort til en af sine venner i Tønder: »Min sag står godt, og jeg regner med at komme hjem til Tønder om et par dage.« Familien fandt senere i Viggo Laustens klæder, der var blevet sendt til Tønder sammen med kisten, nogle små sedler, hvorpå han havde skrevet: »En dansk kriminalbetjent, der den 20. april klokken fem om morgenen indfandt sig i vort hjem for at anholde mig, sagde: »De er sigtet for spionage til fordel for fremmed magt.« Hertil erklærede jeg følgende: »Jeg kender intet til baggrunden for en sådan sigtelse, og jeg har intet begået i den sigtelsen omtalte retning ... vel nok efter henstilling fra den tyske værnemagt er der afsagt fængslingskendelse over mig for syv dage, uden at jeg forinden har fået mindste lejlighed til at udtale mig om noget som helst ...«

Til dette bemærker H. E. Sørensen i sin artikel i »Land og Folk« (28. novbr. 1969), at den sidste bemærkning (om lejligheden til at udtale sig) viser, at grundlovsforhøret har været meget summarisk. Politiet har ikke gidet forelægge arrestanten en anklage endsiges givet ham mulighed for et forsvar. Derpå følger H. E. Sørensens første spørgsmål: Hvem var dommer? Her er jo efter Viggo Laustens notater tale om en dansk kriminalbetjent og en dansk dommer. Det er første gang, de danske myndigheder på mystisk måde optræder i denne sag, og det er ikke sidste.

Viggo Lausten noterer videre: »Tålmodig venten! Godt, at samvittigheden er ren – særligt, da jeg jo er tysk statsborger. Men just i dette øjeblik, da jeg regner med, at nu, på den sidste – syvende – fængslingsdag, må komme til forhør, falder en ny fængslingskendelse: ved Københavns byret – indtil den 4. maj ...«

H. E. Sørensens næste spørgsmål: Hvordan kommer Københavns byret ind i billedet, når det drejer sig om en arrestant i Åbenrå? Hvilken dommer afsagde kendelse, og på hvilket grundlag? Hvor kendte han sagen fra, når der end ikke havde været noget forhør over arrestanten?

Få dage efter overførtes Viggo Lausten til Kastellet. Hvad der er sket med ham i klørne på nazisterne er hidtil ukendt. Ja, helt til bunds kan det vel aldrig spores. Men at hans bødler har gjort alt for at knække ham er sikkert.

H. E. Sørensens videre spørgsmål har forbindelse med nazisternes henvisning til det »tungtvejende bevismateriale«, som aldrig er blevet kendt. Hans spørgsmål: Hvori bestod det? H. E. Sørensen tilføjer: »Man må på det kraftigste betvivle, at Viggo Lausten overhovedet havde været involveret i britisk efterretningsarbejde, da han var sin farefulde stilling som tysk statsborger og dansk sydslesviger fuldstændig bevidst. Alle kilder afviser også på det bestem-

teste hans »skyld«. Nazisterne var så ivrige efter at nævne, at forhøret skete, »under retslige former«, og at det danske kriminalpoliti var tilkaldt. Hvis det virkelig har været tilfældet, at en dansk dommer og dansk kriminalpoliti har medvirket, skulle det være muligt at finde frem til en del af sandheden.« Der er mange dunkle spørgsmål i Viggo Lausten-dramaet, men en nærmere undersøgelse foretaget af de rette folk, må antagelig kunne kaste lidt mere lys i det »nazistiske« mørke, der omgiver hele sagen.

Jacob Kronika skriver i »Flensborg Avis« (14. novbr. 1969): »Nazisterne skabte selv »mysterierne« omkring Viggo Lausten-dramaet:

De sendte en tillodded metal-kiste fra København til Tønder. Med det strenge forbud imod at åbne kisten.

Hvorfor i dette tilfælde en tillodded metalkiste? Noget sådant skulle for en ligtransport fra København til Tønder aldeles ikke have været nødvendigt, med mindre netop eet eller andet afgørende – torturmærker på liget? – skulle holdes tilsløret! Der lå jo kun fem dage mellem dødsbudskabet fra København og den tilloddede, ikke åbnede, metal-kistes jordfæstelse i Tønder. Disse fem dage kunne også en ganske almindelig kiste have klaret.

Det virkede sært uhyggeligt på venner i Tønder, at nazisterne i København ved siden af kisten havde lagt en bylt med Viggo Laustens klæder ind i transportvognen.

Sammen med den tilloddede og ikke mere åbnede kiste samt med tøjbylten ankom i de første majdage 1940 til Tønder – således som det var lovligt påbudt – en slags »døds-attest«. Men det var kun en – grøn – afskrift, underskrevet af en eller anden ukendt person. Amtslægen i Tønder, den landskendte dr. Lausten-Thomsen (litterær medarbejder ved »Flensborg Avis«, een af de meget gode danske sønderjyder) fik naturligvis denne kopi af en slags døds-

attest at se – og han ytrede omgående alvorlig mistanke vedrørende kopien, attesten og dens udstedelse. Amtslægen var ikke den eneste, der anså dødsattesten hhv. kopien for at være »falsk«.

Som dødsårsag angav nazisternes grønne kopi af en attest:

»suicidium per suspensione«: selvmord ved hængning; og det blev anført, at selerne var blevet benyttet ved selvflivningen ...

Var det en læge, der havde udstedt dødsattesten? En dansk læge? En tysk læge? Var det en nazistisk militær-person? Hvor fandtes originalen, der skulle have været hvid – til den grønne kopi, der sammen med den tilloddede metal-kiste og bylten med Viggo Laustens tøj var blevet sendt fra Kastellet i København til kapellet i Tønder? Kopien var desuden udfyldt på en absolut ukorrekt måde, hvorved amtslægens og få andre indviedes mistanke om »forfalskning« blev yderligere uddybet.

I et brev føjer Jacob Kronika til: »Der var – desværre! – et yderligere dødsoffer blandt »Dons-arrestanterne« i Københavns Kastel: en bror til forsikringsagent Jens Dons, dansk statsborger, døde af – hjerteslag. Så vidt man ved levnedes der nazisterne i april dagene 1940 ikke tid til hans afhøring.«

Mandag den 6. maj 1940 stod i »Flensborg Avis« under lokal-rubrikken for Tønder og Vestereggen:

»Kaldet bort. – Gennem »Politiken« for lørdag den 4. maj, som i går kunne købes i Flensborg, erfarede redaktionen følgende meddelelse, som den ikke har fået underretning om på anden måde: Det tyske gesandtskab (i København) har i går meddelt udenrigsministeriet (det danske):

Tysk statsborger Viggo Lausten, Tønder, er på grund af stærk mistanke om at have gjort sig skyldig i spionage og landsforræderi mod Tyskland blevet

anholdt i henhold til domsmæssig kendelse. Han blev 1. maj forhørt under retslige former. Under indtrykket af det tungtvejende materiale, der forelå mod den anklagede, begik han dagen efter selvmord i fængselscellen. Døds måden blev fastslået under retslige former, efter det danske politi var tilkaldt.«

Derefter henvises til en artikel (nekrolog) øverst på bagsiden.

Det er nødvendigt at fastholde følgende: Meddelelsen i Politiken lørdag d. 4. maj. Redaktionens kendskab til denne søndag d. 5. maj. Meddelelsens offentliggørelse og nekrologen mandag d. 6. maj. Meddelelsen til alle danske blade, men ikke til »Flensborg Avis« lørdag d. 4. maj, der først får den ved at læse »Politiken« d. 5. maj og endelig, hvad der er afgørende: med meddelelsen fulgte tysk forbud mod at kommentere dødsfaldet eller skrive nekrolog. Dette forbud var »Flensborg Avis« uvidende om! Det må huskes, at krigen var i fuld gang; Danmark besat; og grænsen spærret. Endvidere: »Flensborg Avis« vel et dansk blad, men mindretalsorgan for danskheden i Tyskland. Alt dette forklarer, hvorfor »Flensborg Avis« måtte være uden kendskab til tyskernes meddelelse om Viggo Laustens død og de med meddelelsen forbundne forbud mod at kommentere eller skrive nekrolog.

Kronika meddeler i et brev (25. novbr. 1969), at forsikringsagent Jens Dons uforsigtigt havde indført nogle navne i sin lommebog, og mellem disse navne har også Viggo Laustens figureret. Jens Dons, der virkede for England mod Hitler-Tyskland, var på den rigtige side, men var nærmest uduelig som efterretningsmand. I den bedste hensigt henvendte han sig til alle mulige folk – forresten også til Kronika: Han besad ikke de mest elementære egenskaber der må kræves til det farlige og vanskelige efterretningsarbejde. De fleste, Jens Dons henvendte sig til, fandt hurtigt ud af, at

de skulle være forsigtige med, hvad de sagde til ham. Kronika er helt sikker på, at *heller ikke Viggo Lausten har sagt noget som helst til Dons.* »Dertil var netop Viggo alt for forsigtig.« Om én ting har Viggo Lausten været helt enig med Dons – i ønsket om det nazistiske Tysklands nederlag.

På den anden side har han med sikkerhed intet sagt, der af andre kunne udlægges som »landsforræderi og spionage«. Denne antagelse støtter Kronika bl. a. på det forhold, at *alle* danske statsborgere, der blev arresteret på grund af den af Dons uforsigtigt førte navneliste i lomhebogen, atter blev hurtigt løsladt. Ifølge Kronika skulle der være tale om elleve. Men Viggo Lausten var tysk statsborger og derfor uden mulighed for beskyttelse af danske politi- og retsinstanter. (Hvor meget eller lidt det så kunne være værd på det tidspunkt). »Viggo måtte bøde med livet. Efter *min* (Kronikas) mening i forbindelse med tortur. Nazisterne har ikke haft spor af beviser.«

Kronika slutter sit brev: »Naturligvis skal *Dons* ikke af os andre dømmes eller fordømmes. Han har, som sagt, stået på den helt rigtige side. Men han har ikke magtet det farlige »job«, som han selv havde valgt. Uden at ville det, har han voldt andre menneskers ulykke. Han selv kom ligeledes i *ulykke*: han fik en »dansk« dom på fem år, og han døde nedbrudt i Horsens tugthus i 1942. Ikke alle danske kan have en helt ren samvittighed overfor en mand som Jens Dons.«

(Fortsættes).

²⁷⁾ H. E. Sørensens omfattende artikel i „Land og Folk“ (28. november 1969).

Det var dengang -

nemlig for 50 år siden – og vel værd at mindes: Rektor Raaschou-Nielsen meddeler i vort blad 1920 følgende, (»da jeg

tror, det vil glæde mange gamle Skolekammerater«), at han har modtaget et sålydende brev fra Undervisningsministeriet:

»Paa Ministeriets derom nedlagte allerunderdanigste Forestilling har det under 3. d.M. behaget Hans Majestæt Kongen at bifalde, at Statens højere Almenskole i Sorø, der i Henhold til allerhøjeste Resolution af 15. Juni 1903 bærer Navnet »Sorø Skole og Opdragelsesanstalt«, fremtidig benævnes »Sorø Akademis Skole«.

Hertil føjer rektor bl. a. disse ikke helt uinteressante bemærkninger: Det navn, som jeg – og jeg kan vel sige vi – helst ville have, er jo »Sorø Akademi«.

Under navnet Sorø Akademi er skolen kendt i hele Norden, med dette navn nævnes den af så godt som alle, det er det navn, dens gamle elever holder af, og det er gennem den historiske udvikling og hævd uløseligt knyttet til skolen.

Ved et besøg i ministeriet talte jeg med kontorchef Glahn, som sagde, at sagen havde været til behandling i ministeriet, men at man der var utilbøjelig til at give skolen navnet Sorø Akademi, da dette navn var slået fast i økonomisk betydning, nemlig som navn på den særlige statsfond, der omfatter de skolen tilhørende ejendomme og kapitaler. Jeg stillede da som mit subsidære forslag navnet »Sorø Akademis Skole«, og det mente han, der kunne nås berigtigelse af.

Til slutning kun dette. Da Hs. Majestæt Kongen i januar 1913 sammen med Kulturminister Appel besøgte skolen, spurgte han mig, hvorfor vi kaldte Skolen Opdragelsesanstalt. Jeg svarede, at det var, fordi en kgl. anordning krævede det. Kongen sagde dertil, at man jo kunne få en ny kgl. resolution.

Joh, der er grund til at sende en venlig tanke til vor gamle rektor her godt 1/2 år før hans 100-årsdag til januar.

Elbs.

International Orgel Festival i Sorø Kirke

I tiden fra 12. juni til 28. august afholdes i Sorø kirke en International Orgel Festival. Hver fredag kl. 20 gives en koncert, i alt 12; 8 orgelkoncerter, 2 koncerter for orgel og kor, 1 koncert med orgel og vokalsolist, 1 koncert med kor alene. Koncerterne varer til kl. ca. 21.15, og entreen er 10 kr.

Det bliver en begivenhed ud over det sædvanlige, idet fremragende europæiske orgelkunstnere med kor, orkester og solister medvirker. Kunstnere fra Danmark, Tyskland, Belgien, England, Polen og Østrig vil fremføre bl. a. dansk orgelmusik, sydtysk orgelmusik, polsk orgelmusik samt arbejder af Bach, Scarlatti, Franck, Reger, Heiller, Buxtehude, Peters, Mendelsohn, Debussy og andre franske komponister, Böhm og Hindemith.

Kirken, hvor koncerterne finder sted, er den gamle klosterkirke, opført i tiden 1165-1200. Den rummer mange historiske grave og et storslået barokinventar fra det 17. og 18. århundrede. For tiden foretages interessante udgravninger af ældre grave fra middelalderen.

Orglet blev restaureret 1942; ved den lejlighed blev barokorglets pibemensurer genopdaget og anvendt ved genopbygningen; dette har givet det særlige klangbillede, der har gjort orglet verdensberømt. Orgel-interesserede fra hele verden valfarter til Sorø for at se og høre dette prægtige instrument, et værdigt redskab for de fine musikværker.

Også byen, Sorø, er værd at gæste - skøn natur rundt omkring, det traditionsrige Akademi, museer og gamle huse.

En brochure giver alle tænkelige oplysninger, og Turistforeningen har udsendt en plakat på engelsk, ligesom dens bureau på torvet står til rådighed med yderligere bistand.

Benyt lejligheden til et eller flere besøg.

Soraner-cricket

Maj 1970

I-holdet spillede træningskamp mod Ringsted den 7. maj, men først afvikledes en kamp mellem Soranerdamerne og Ringsteds damer.

Øjeblikkets rødstrømper er vand i sammenligning med Soranerdamernes spilledragt (gule trøjer minishorte og lange, røde strømpebukser i salig Fr. II's farver); en sådan farvepragt, at Ringsteds damer næsten var slået på forhånd. At Soranerdamerne også kunne spille cricket viste sig hurtigt. De scorede 50 points og tillod derefter kun Ringsted at score 14 points.

Jeg må tilstå, at dommerhvervet, der af og til kan være lidt ensformigt, i denne kamp blev frisket op af al denne kvindelige ynde. At tælle 6 bolde i overen etc. etc., er let, men at hjælpe damerne med genstridige hårbånd og ditto bh'er er noget helt andet (på cricketbanen).

I-holdet lammede ved Ringsted, Hans Rasmusen tog 3 gærder i en maidenover, og han blev derefter omgående sat af! Så var Ringsted knækket.

Med bevidstheden om at vi næste søndag igen skulle møde Ringsted (i pokalkamp) var stemningen høj og god ved den afsluttende 3. halvleg, hvor vi fik dejligt smørrebrød og iskold snaps. Belært af sidste års erfaring skete transporten Ringsted tur/retur pr. tog.

Denne lette træningskampssejr var lige ved at give bagslag. Ganske vist nåede vort I-hold 127 points på de 30 overe, men Ringsted ville det anderledes. De havde ikke givet op. Vi kunne

ikke få de to første gærder ud, og da samtidigt vort hold næsten uden undtagelse havde fået »det forkerte ben ud af sengen«, begyndte spændingen efterhånden at brede sig på banen og blandt tilskuerne. Det hele spidsede sig sådan til, at Ringsted med deres sidste gærdepar inde skulle score 5 points i kampens sidste over, ja, det endte med 2 points på kampens allersidste bold, for at vinde!

Hvilke tanker der går gennem hovedet på gærdespiller, kaster, dommer og tilskuere, ved jeg ikke, men den sidste bold »mesterligt« bowlet af unge Kim Schaumann hoppede i hvert fald to gange, inden den nåede Ringsteds gærdespiller, der til gengæld blev så paralyseret af boldens kænguruhop, at hans tankevirksomhed totalt standsede. Han glemte simpelthen at straffe den bold!

Sejren var hjemme, men det varede meget længe, førend klubbens trofaste Warrer og Mackeprang igen fik normal ansigtsfarve og regelmæssigt hjerteslag. Vi var i kvartfinalen i pokalturneringen!

Kvartfinalemodstanderen er Svanholms I-hold.

Det nye stadion nede på Skolen i Sorø er nu næsten færdigt, og blandt mange, dejlige ting er cricketbanen med fløjlsblødt græs og med garanti Danmarks smukkeste beliggenhed, dels ud i søen og dels med skoven som baggrund. Det skal blive skønt at se cricketporten folde sig ud igen på skolen under Elkana Grønnes ledelse og med skolens rektor og rektorfrues bevågenhed.

Store Plads atmosfæren vil aldrig komme tilbage, den vil stå i mindernes glans, men hvilke traditioner vil der ikke kunne bygges op på denne nye, helt vidunderlige bane? Omgivelserne er der – måtte drengene også fornemme mulighederne. Gamle-Soranerne og Soraner-cricketklubben skal nok gøre deres til, at der sker noget dernede på den nye bane. Det er jeg ganske sikker på.

I-holdets første turneringskamp foregik i Horsens. På grund af eksamen og eksamenslæsning kunne vi ikke møde op i stærkeste formation, men de gamle kæmper Arnsbjerg (51 p.) og Jørgen Hansen (41 p.) satte skik på scoretavlen, der først stoppede ved 174 som sluttotale. Derefter gik vi i marken, og den »letaldrende« Hans Rasmusen, der altid har haft taget på Horsens, puttede 7 gærder for 23 points i lommen. Horsens ude for total 69. Det betød 6 turneringspoints til os. En god start efter en god og behjertet indsats af hele holdet.

Det skal blive spændende at følge holdet fremover i turneringen.

STN.

Soranerfrokosten

I. Torsdag den 14. maj 1970.

I et anfald af distraktion (sligt overgår jo undertiden lærde folk) hentede min chauffør mig en time tidligere end sædvanlig, hvorfor vi da også nåede vort lands kulturcentrum en rum tid før frokosten. Medens chaufføren foretog en sight-seeing for muligvis af stadens velvillige øvrighed at få tildelt en parkeringsplads, begav jeg mig på »Grand«, hvor jeg var ganske alene, eller for at sige det med skoleholderens ord i Oehenschlägers »Frejas Alter«: »Folke-mængden var, på mig nær, ubetydelig«.

Efterhånden kom man luntende, og vi blev 21, fra årgangene 1902-60.

Vor formand, Jonas Bruun, takkede for de venlige ord om ham ved generalforsamlingen (jeg troede, jeg var død), mindedes det strålende forår ved Næsbyholm og Sorø og gav skolen et leve.

Evigheds ... »Ei, nu kommer de forbandede bondegriller mig i hovedet igjen« – ingenlunde; ved trylleri fra kapelmester Hebo overrasktes mig et stykke brød med tre fyldige skiver rullepølse.

A. Kann Rasmussen meddelte, at der havde været brand på traktørstedet

»Parnas«, og mente, at det kunne blive udgangspunkt for en drøftelse. *Ellen Vibeke Jensen* var aktionær i foretagendet, der etableredes i århundredets begyndelse; man kørte nu på pumperne; huset var forældet og uhygiejnisk og krævede en million til istandsættelse. Man ønskede at sælge og havde forhandlinger med Stinus Nielsen, der ville indrette huset til et lærerkursus. *Saxtorph*: »Parnas« hed oprindeligt Tjørnehøj; det lærde 18. århundrede gav stedet det klassiske navn. Digteren Chr. Hviid Bredahl var arvefæster under Sorø Akademi og skriver sarkastisk i et brev: »Snurrligt forekommer det mig, at jeg må betale skat af Parnasset, en banke ved Sorø sø. Banken med dens træer har Akademiet tilegnet sig, men afgiften hviler på mig.« En anden lokalitet kaldes som bekendt Ægir, og Kongshøj fik navnet Helikon.

Efter at *Jonas Bruun* havde oplyst om, at Sorø lærere i sommer ville indrette en musikperiode i kirken, og at man måske kunne tage en udflugt derned, udspandt der sig en diskussion om de unge.

Otto Mackeprang: Vi ældre tåles kun af de yngre, vi er motiverede o.s.v. Sorø-tiden ligger for nær til at blive genstand for »erindringens længsel« (S. Kierkegaard). Mange unge kender ikke ordet *tak*; derimod: *jeg gider ikke*. De burde skrive noget til os. Soransk Samfund kommer gerne de unge i møde.

Jonas Bruun: Underligt, hvis en soraner lige efter skolen savnede Sorø; det kræver en vis distance at optage fællesskabet. Vi skal gøre det let for de unge at knytte dem til os. Soransk Samfund er et fællesskab uanset alder. Mackeprang bør se at blive en Henrik i stedet for en Jeronimus. *Chr. Grüner*: Kritiken kan vi tage os let; den findes overalt i vort land. De unge kommer igen, når tiden har udviklet dem, men vi ældre har dog også en plads i samfundet.

Schjærff kendte de unge gennem sine børnebørn. Skønt olding er jeg sluppet igennem uden korporlig overlast; kun

tre gange er der på mine ture kastet grus efter mig! –

Fra »Parnas« har jeg mange morsomme minder: Fra verandaen udslyngede kgl. kammersanger Niels Juel Simonson med bævende røst til folks rørelse »Fliv, Fugl, fliv over Furesøens Vove«, og ofte diverterede Sorø Sangforening i højt humør og med en bajer i hånden et begejstret publikum med linierne: »Og Danmark skal staa, mens *Bøl-øl-øl-gerne* rulle!« *Ed. Kindt* markerede de forskellige stadier i hans forhold til Sorø: I skoletiden fik han sin første cognac af en lærer; som student var han til rusgilde: mange notabiliteter og champagne; senere deltog han i Samfundets skovture, og ofte valfartede han til det kære sted med sin hustru.

Jornil: Ikke Soransk Samfund, men vi selv skal være aktive. Lad os få en mand til at introducere os som i sin tid Badse Winther, lad os indbyde en torsdagsgæst til at fortælle oplevelser; lad os få nogle møder i provinsen, som vi har haft det i Holbæk.

Alles mer eller mindre oprørte sind opløstes i mild harmoni, da der pludselig serveredes *en kage på fod*, den traditionelle årsgave fra Hans N. Hansen, Nebraska (nr.' 05). Han leve!

Glade brød vi op – en flok reformister forbedrede bagefter på ny vor elendige verden, dog, som det ses af aviserne, uden nævneværdigt resultat.

P. Sch.

II. Torsdag den 4. juni 1970.

Vi var vel 20, altså nærmest lidt færre end ellers; men vi hyggede os i de par timer, vi var sammen.

Formanden, *Jonas Bruun*, bød velkommen. Han nævnte, at Poul Schjærff på grund af sygdom ikke kunne være til stede. Der var enighed om at sende ham en hilsen. Han hører til den faste kreds ved Soranerfrokosterne og savnes, når han ikke kan deltage.

Jonas Bruun havde dagen før været i Sorø, og der er aldrig yndigere end

i maj-juni. Og dog –. Fra drengene dernede er der bevaret en smertelig erindring om sammenhængen mellem examensbekymringer og blomstrende syrener. Det kunne dog ikke spores i går. Alt forekom blidt, lunt, venligt og ubekymret. Men som så meget er blevet anderledes, er vistnok også atmosfæren omkring examen blevet mindre angstbetonet.

Nævnelser af ordet »examen« åbende for talens og erindringens sluser, og adskillige, derunder specielt J. Stubbe-Teglbjærg (s. 15) fortalte om held og uheld ved det grønne bord.

Bjørning, som havde været savnet ved de sidste par soranerfrokoster, berettede, at han havde været på hospital, og han var nu glad ved igen at være tilbage i vennekredsen.

Næste soranerfrokost: *Torsdag den 2. juli, kl. 12.15.*

clam.

Fraternitas Sorana's

34. stævne

blev afholdt på »Vægtergården«, Femmøller, Mols, 26.–28. maj 1970. Det blev et overmåde vellykket stævne i de naturskønne omgivelser med »bjerge«, skov og strand, og bortset fra lidt regn ved ankomsten stod alt i solens og sommerens tegn.

Til de 17 deltagere rettede Jens Juul Sørensen en hjertelig velkomst, hvori han mindedes de to i årets løb afdøde fratres: Erik Bennetzen og Paul Nedergaard, begge aktive og ydende i FS, P.N. primus motor fra begyndelsen, og så længe hans kræfter slog til.

Ved aftenmødet fortalte Krog-Meyer om en rejse til Australien, foretaget i februar, og viste skønne lysbilleder. K.-M. og viv var rejst til Australien for at besøge børn og børnebørn, der boede ikke langt fra Sidney. Han havde

holdt gudstjeneste for derboende danske og døbt sit yngste barnebarn. Det havde været en stor oplevelse og blev det også for stævnedeltagerne.

Den 27.5. blev morgenandagten holdt af Bakmann Christensen over Davids salme 8.

Formiddagsforedraget, som blev stævnets højdepunkt, holdtes af soraneren, licentiat i teologi og sognepræst i Borum Jørgen Glenthøj, om den tyske præst og teolog Dietrich Bonhoeffer. Glenthøj gav os i sit foredrag et rids af Tysklands og den tyske kirkes historie fra slutningen af 1. verdenskrig til 1945 og den kæmpende præsts og teologs liv og tænkning og indsats i den periode. Bonhoeffers livsproblem var, hvordan kirken skulle komme ud af sin lammelse, hvordan den skulle finde sin plads i kampen mod nazismen, som han klart tog afstand fra allerede før 1933. Kirken skal skabe et nyt verdensomspændende fællesskab, kirken skal ofre, kirken skal lide. Bonhoeffer tog hjem fra Amerika for at afgøre sig i sit eget folk. Følte sig som fange hos Gud og blev glødende prædikant og skribent. Ægte Lutherdiscipel, men understregede »efterfølgelse«. Var ivrig i Bkendelseskirken, kom ind i modstandsbevægelsen, i forbindelse med Canaris, i fængsel 1943. Ikke mindst brevene fra fængslet indeholder hans tanker om kirke og kristen efterfølgelse. Han blev henrettet ved hængning 9. april 1945 i Flossenbürg, og nogle af de sidste ord, man kender fra ham, er en hilsen til vennen, den engelske biskop Bell: »Hils ham og sig, at for mig betyder dette afslutningen, men også begyndelsen – med ham tror jeg på grundsætningerne for vort universelle kristne broderskab, som hæver sig over alle nationale interesser, og at vor sejr er vis.« –

Eftermiddagen blev brugt til udflugt i de skønne Mols Bjerge, Helgenæs, vi besøgte runddyssen ved Knebel og Jyllands eneste rundkirke, Thorsager kirke.

Ved en soraneraften blev Paul Nedergaard atter mindet ved Jens Juul Sørensens oplæsning af alvorlige og spøgefulde ting fra Nedergaards righoldige forfatterskab. Waage Beck fortalte indtryk fra en rejse i Israel, og aftenen endte med Mogens Christophersens virtuose fremførelse af Sorø-historier.

Sidste dag holdt Jens Juul Sørensen morgenandagt over Johs ev. 1, 29-34, og ved påfølgende generalforsamling blev den siddende bestyrelse genvalgt og suppleret med Bakmann Christensen. Næste stævne agtes afholdt et sted på Sjælland den 25.-27. maj 1971.

C. Bakmann Christensen.

Soraner udgiver Holbergbøger

Lektor A. Kragelund (S. 1914), en stiv latiner, gennem mere end 40 år en højt anset gymnasielærer, tillige en af vore bedste oversættere, har ved siden af dette sit arbejde – man forstår ikke, hvordan – fundet tid til et intenst studium af Holberg. En livslang beskæftigelse med vor store satiriker har resulteret i to store udgiver- og fortolkningsarbejder: Ludvig Holbergs Tre Levnedsbreve 1728-1743 i tre bind, 1965, og Niels Klims Underjordiske Rejse 1741-1745, ligeledes i tre bind, 1970.

To meget smukke bogværker, typografisk tilrettelagt på G. E. C. Gads Forlag af Erik Ellegaard Frederiksen og økonomisk sikret (trykningen) af Carlsbergfondet. Man kan ikke noksomt prise tilstedeværelsen af en sådan institution, der muliggør udgivelser af værdifuld kulturhistorisk litteratur.

Såvel Levnedsbrevene som Niels Klim er affattet på latin. Holberg ville nemlig med disse arbejder orientere udlandet om, hvad han havde udrettet, og hvem han var.

Første Levnedsbrev giver en oversigt over hans første femten komedier;

andet over hans historiske værker; især Danmarks Riges Historie; tredje omhandler bl. a. Niels Klim, der forsvares mod angreb, der efter hans mening er ubegrundede, andre historiske arbejder og giver prøve på et moralsk system, hvorved dette brev bliver en forløber for Holbergs senere »filosofiske« produktion.

Det lykkedes Holberg ved hjælp af sine skrifter og sin ihærdige agitation i Levnedsbrevene at blive en europæisk kendt forfatter. Således ender James McNelis indledningen til sin billigbogsudgave af Niels Klim fra 1960 med at sige: »Holberg was not only the founder of Danish literature and the greatest of Danish authors, but he was with the exception of Voltaire, the first writer in Europe during his generation.«

Efter Kragelunds indledning følger teksten, således at den latinske original er aftrykt side om side med udgiverens oversættelse. Dertil slutter sig bind III med udførlige reale og sproglige oplysninger og med henvisninger til Holbergs udstrakte brug af latinske citater. Episoder som mødet med sørøverskibet (I 163 ff.) og skildringen af Københavns brand 1728 (II 373 ff.) er en mosaik, sammensat af en lang række citater af latinske forfattere (III 36 og 70), så man fristes til at spørge: Hvad er sandhed, og hvad er digt i de tre breve – har han oplevet, hvad han fortæller. I afhandlingen »Ludvig Holberg. Citatkunstneren. Holberg og den yngre Plinius« 1962 mener Kragelund, at sørøverberetningen muligvis er opdigtet, og at Holberg måske ikke har været i København under branden. Holbergs originalitet forringes dog ikke herved – på hans tid var det almindeligt at plyndre klassikerne; hans flytter det hele over i en ny sammenhæng, der helt er hans egen (Se min anmeldelse i Sor.-Bl. 1965:10).

Holbergs Levnedsbreve er et herligt værk, som enhver erindringsbog en blanding af »Dichtung und Wahrheit« –

et enestående bidrag til dens forfatters psyke.

Til grund for udgaven af Niels Klim har Kragelund lagt værkets 2. udgave fra 1745, der er udvidet med en forklarende fortale og fire andre længere stykker. Også her følger latintekst og oversættelse jævnsides.

Om oversættelsen siger udgiveren: »Det har været mig magtpåliggende at holde den nær til nutidsdansk uden dog at glemme, at den skulle være Højberg værdig«. En anmelder taler om Kragelunds »neutrale oversættelse«, en anden kalder den »meget fremragende« og »en bedrift«; en tredje karakteriserer oversættelsen som »en moderne – delvis da – fordanskning, der måske nok i nogen henseende kan diskuteres, men som er betydelig mere mundret end Baggenses eller så uforlignelige«. Efter nogle stikprøver med sammenligning mellem den latinske og den danske tekst mener jeg at kunne konstatere, at det er lykkedes Kragelund at give en oversættelse lige langt fra os almindelige latinere ret ortodokse og slaviske gengivelse af ordene og den noget overdrevne modernisering, man kan træffe i nutidsoversættelser af klassisk litteratur. Oversættelsen forekommer mig at holde den gyldne middelvej med særlig eftertryk på »gylden«.

Udgaven er illustreret med gengivelser af de anonyme stik i 1741–1745-udgaverne samt af Clemens' stik efter forlæg af Jens Juel og Abildgaard i Baggenses oversættelse af Niels Klim 1789.

Første bind åbnes med en udførlig lærerig indledning, der giver læseren en rigdom af materiale til nærmere studium af Niels Klim. Der gås bl. a. ind på romanens formål: At påpege, at alt menneskeligt er relativt, hvorfor der bør udvises tolerance over for andre sædvaner og skikke og over for andre meninger. Tillige hævdes, at mennesket har en kerne, et Jeg, der dybest set er uforanderligt; det gælder om at være

sig selv (*sui similis*). Klims færden under jorden bliver derfor »en langsom, smertelig selverkendelse og selvhelbredelse. Han er den lille mand og ender som den lille mand.« Også spørgsmålet om, hvorvidt Niels Klim i nogen grad kan betegnes som en selvskildring af Holberg, diskuteres.

Lektor Kragelund har med sin udgave skænket os adgang til atter indgående at kunne glæde os over Holbergs roman, fuld af lune, fuld af alvor, frisk og frydefuld den dag i dag, og han selv går værdigt ind i rækken af navnkundige soranere som Chr. Wilster, E. F. C. Bojesen, Michael Rosing, Vilh. Andersen, Alfred Glahn, William Norvin og Holten Bechtolsheim, der har bidraget til forståelse af klassisk kultur (Se min artikel »Græcitetens lykkelige Elskere«, Sor.-Bl. 1964:9 og 36).

Poul Schjærff.

C. F. Harboe

(in memoriam)

Til P. Sch's smukke eftermæle af C. F. Harboe vil jeg gerne føje nogle træk.

Efter hans begravelse den 20. marts 1969 fra Vester Brøndby kirke blev der ved en sammenkomst bagefter stærkt fremhævet, hvor selvfølgelig det var, da man under anden verdenskrig ville danne en modstandsgruppe, at bede ham om at lede den. Et andet træk kom frem, da, velsagtens hans executor, fortalte, at da man åbnede hans skrivebordsskuffe, fandt man den finske frihedsmedalje tillige med kopien af et brev, hvori han takkede for den og tilføjede, at han jo slet ikke havde fortjent den, da han kun havde forestået en indsamling men ikke selv deltaget i krigen.

Harboe og jeg havde gennem flere år talt om mangt og meget, men han havde aldrig nævnt noget om medaljen.

Efter mange års forløb uden egentlig indbyrdes kontakt samledes Harboe, Andreas Vinding og undertegnede i august 47 til minde om en »Kristi himmelfartsudflugt« af særlig karakter, som vi for 50 år siden havde deltaget i. Vinding havde jeg ikke set, siden Politikens vordende »Per Pryd« i 1898 forlod Sorø – nu en mand af en vis pondus, ridder af Dannebrog og den franske æreslegion, og som på nært hold havde oplevet i Frankrig både første og anden verdenskrig, og nu nået noget af det, han som ung i Sorø havde ønsket, med Carl Baggers vers:

En lang, en sygelig drømmervej,
derom, Alfader, jeg beder Dig ej;
lad skibet sejle så kort, Du vil,
når fartøjet løber blot muntert til.

Men æren i skinnende sølvermor,
hun svæve ned på min grav i nord,
hun kæmpe kækt imod glemsels vold,
og sjunge mit navn for en yngre old;

I den smukke august eftermiddag sad vi på Parnas, hvor billedet af søen, Akademiet og bag det kirketårnet, dannede en uforglemmelig enhed, mens vi drøftede gammelt og nyt, og tiden ligesom stod stille ... Sorøtiden udjævnede den 50 års kløft og meget andet, der havde skilt os.

I vore sidste år, da fru Harboe var død, foretog Harboe og jeg, finansieret af Harboe, flere ture (pr. cykel) på Sjælland, Fyn og i Jylland. Sorterup og Helnæs, hans barndomshjem, var især to brændpunkter i hans tilværelse – og vi fortsatte på en måde fra Sorøtiden turene i skovene og på søen.

Var vi mon så forskellige fra dengang, vi på Kristi Himmelfartsdag 1896 med vældige pakker belagte »surbrødder« fra »Ålens« køkken og en flaske hindbær – og en flaske ribssaft tog fodturen gennem Storebøgeskov over enge ved Haraldsted sø, hvor engblommen blomstrede, og en bekkasin lettede, og over søen til Sct. Knuds kilde,

ad landevejen til Ringsted, og derfra med toget til Sorø.

Harboe blev for mit hjem og mine børn en god ven, som vi savner.

Carl Bistrup.

Læserbrev

Soranerbladet har i forårets løb oplevet noget så »usædvanligt« som en læserbrevsaktion i større stil; jeg tænker på Juul Møller's indlæg fra marts-nummeret samt de heraf affødte, videre indlæg i aprilnummeret. Selvsagt betyder reaktioner fra læserne altid en vis stimulans for en hvilken som helst presse – også hvor det drejer sig om et foreningsorgan som Soranerbladet, og i dette tilfælde må det yderligere indrømmes, at de debatterede spørgsmål opruller perspektiver, der nærmest rammer Soransk Samfund i dets grundvold. Som juniormedlem af samfundets bestyrelse, nu på fjerde år, vil jeg gerne have lov at præcisere et par punkter i denne sag, så meget mere som jeg – sammen med min juniorkollega – netop bør repræsentere de årgange, der har manifesteret sig i den løbende diskussion.

Lad mig tage et udgangspunkt i det af Skov Andersen formulerede spørgsmål (fra april-nummeret): »Hvordan ligger det egentlig med nuværende elevens kendskab til Soransk Samfund?« Ja, dette vitale spørgsmål har sandt at sige ikke optaget Samfundets daglige ledelse i synderlig grad, og spørgsmålet kunne passende udvides til også at omfatte de senest udklækkede studenterårgange fra skolen. Gang på gang har jeg personligt plæderet for en virkelig aktivitet på dette område (f. eks. i lighed med Herlovianersamfundet): således et permanent bindeled mellem skole og samfund til gavn for begge parter i stil med den af Bodil Wille Møller omtalte »korrespondent« (se ovennævnte

april-nr.), endvidere et ordentligt mødested for gammelsoraneres månedlige sammenkomst, der kunne erstatte Grand Café's luksuøse og verdensfjerne atmosfære, og endelig en bedre koordinering af de bestræbelser, der til stadighed bør forny og vedligeholde Samfundets berettigelse i form af f. eks. underholdnings- og/el. kulturaftener, for nu blot at nævne en type, der faktisk eksisterede som forum nogle årtier tilbage. Lad mig sammenfatte de reaktioner, jeg har fået på ovennævnte idéer, i flg. svar, som jeg modtog engang under et planlægningsmøde fra et ledende medlem af bestyrelsen: »Det er ikke Samfundets opgave at hverve nye medlemmer.« Nej, hvis dette ikke indgår i forningens erklærede politik, forudsiger jeg for min del en snarlig og uundgåelig atrofi indenfor det ærede Samfund, der i grunden allerede har åbenbaret sine første sygdomssymptomer med den førnævnte læserbrevsstrøm. For til slut at citere en sætning herfra (fru Algreen-Ussing i april-nr.): »Hvis Soransk Samfund overhovedet skal overleve, må det forandre sig« – hverken mere eller mindre. Den forandring er altså ikke indtrådt under min medlemstid, hvilket jeg jo kun kan beklage og så iøvrigt håbe på, at vore kommende efterfølgere på bestyrelsesposterne vil blive i stand til at lægge en kim til fornyelse og levedygtighed i det Samfund, hvis eksistens jeg sammen med så mange andre har værdsat og respekteret.

Peter Oluf Brøndsted.

Sorøegns gamle stednavne

»Danmarks Folkeminder« har i år udsendt 2 hefter af Svend Grundtvigs »Gamle danske Minder«, som første gang udkom 1854 og 1857.

I første hefte side 11-17 omhandles »Folkesagn og Folketro« optegnet af *Fru etatsrådinde Ingemann, Sorø*:

»Trolde-Margrete, som boede ved foden af Krandsbanken, eller som folk nu kalder den Parnasset ved Sorø, hun var nok barnefødt i Pedersborg Sogn, og hun vidste meget at fortælle om allehånde troldtøj. Hun har aldrig selv mærket noget til trolde i Krandsbanken; men i gamle dage skal der have været nok af dem ...«

Parnas hed altså Krandsbanken før stedet, bakken, fik sit poetiske navn. Ingemanns ø har heddet Borchs ø, og hvad mon Ægir, Ran m. fl. steder ved Sorø Sø har haft af gamle stednavne? Gamle skovkort er ofte af værdi for stednavneforskningen, men er der noget område, hvor en amatør skal gå sagte for ikke at jukke i spinaten, er det på stednavneområdet.

Min klassekammerat, afdøde *Gunnar Knudsen*, var vel nok sin tids nr. 1, hvad stednavne angår, og var ikke for ingenting formand for stednavneudvalget. Han skrev engang her i bladet og tolkede Vindelbrohuset som ganske simpelt Vendelbohuset.

Svend Aakjær var også foruden meget andet såre kyndig, hvad stednavne angår, og fortalte nogle morsomme eksempler på amatøragtige misforståelser, hvorpå jeg drillede ham med at sige, at navnet Høvelte (Gribskov) »selvfølgelig« kom af, at en mand engang var væltet med et læs hø.

Hvad Sorøegnen angår, mener jeg engang for mange år siden at have læst om »Sasserbro« ved Tuel Sø, et navn man troede hørte til de »poetiske«, indtil man for ca. 70 år siden (?) fandt en runesten med »Sasser gjorde Bro«, altså et stednavn som gennem århundreder havde holdt sig i folkemunde.

Det skulle være mærkeligt, om der ikke blandt nutidens soranere er en eller flere stednavnekyndige. *Las os høre om Sorøegns gamle stednavne?*

Poul Lorenzen.

I DEN GULE SAL

Ved 50-års festen 6.6. 1970.

(Aargang 1920).

Næst efter rektor Østergaard og frue, som har gjort alt så smukt for os her, skal vi takke Poul Damgaard for, at denne fest er kommet i stand. Han har taget initiativet, fundet på arrangementet og gjort arbejdet.

Vi andre komitémedlemmer har bare vrøvlet og nydt de små forberedende møder på Lottenborg i Lyngby. Ved et af møderne foreslog Rechendorff, at de der følte trang til det, skulle svare på følgende spørgsmål med en lille (!) tale: Hvor står du nu, 50 år efter? til højre eller til venstre for det standpunkt, du havde hernede, da du blev student? – Vi lod forslaget falde; vi kunne ikke rigtig lide det med højre og venstre.

Men jeg har nu ikke kunnet glemme det; jeg har lavet det lidt om, og så er det blevet ved at gnave mig: »Synes du, at du er bleget klogere, siden du gik ud herfra som student?»

Jeg ved godt, at der er mange meninger om, hvad det er at være klog. Jeg har prøvet at definere det ganske jævnt for mig selv: At være klog er at kunne tage imod livet (når det ikke er alt for ondt eller ringe) og at kunne leve det; at kunne finde sit arbejde og passe det, at kunne trives med sine medmennesker uden at lade sig misbruge af dem, at stå åben for det, som livet bringer en, og trods alt ikke skrumpes ind i bitterhed.

Er vi blevet klogere i den forstand? Det er svært at dømme om. Elling skrev for nogle år siden en kronik, jeg tror, den hed »Om at læse Jerome«. Han fortalte, at han som præsident for Jeromeklubben i Sorø havde sendt den berømte mand et brev med hyldest og nogle fortolkningsproblemer, og at han havde fået det sødeste svar. Og så udbrøder han: »Hvor var vi dog fine og kloge dengang, med sans for væsentligheder og ikke alt det lærde pjat, man

siden har været nødt til at tage hensyn til!»

klog, sådan som jeg definerede det, ikke er noget, man bliver ved egen fortjeneste. Det er en slags gave, og den side af sagen skal jeg ikke besvære jer med i aften. Jeg kunne have vist det hele fra mig og ladet være med at holde tale om det. Men som jeg sagde: det gnavede mig. Jeg mindedes nemlig nogle 50-års jubilare fra et af vores egne skoleår hernede. Det var en sommerdag på trappen ud mod søen; og der kom de altså og stillede sig op til den traditionelle fotografering – de var tykke, skaldede, med hvide hvalrosskæg, i

Nu ved jeg jo godt, at det at være kjole og hvidt med ordener. Jeg husker ikke, hvem af jer jeg gik sammen med; men vi var enige, ganske enige uden at ville demonstrere eller forarge, om, at så gamle havde man ikke lov til at blive, sådan havde man ikke lov til at se ud, simpelthen.

Nu sidder vi her altså selv. Vi ser lidt anderledes ud, det ved vi nok. Men indvendig? Har vi noget indvendig, der undskylder os, noget, der bare gør det nogenlunde rimeligt, at vi sidder her? Er klassen gået frem det halve århundrede, den har været borte herfra?

Altså, ikke om vi har tjent penge eller høstet ære, men om vi er blevet klogere i en eller anden forstand, om vi er blevet bedre på nogen måde. Jeg skal nok dy mig for at svare for andre, og jeg skal passe mægtigt på ikke at rose mig selv – det kan bl. a. gøres ved at tale kort.

Folk går ud i livet for at finde mange ting, det sande, det gode eller det skønne, som det hed i gamle dage. Det gik hurtigt op for mig, at det var det skønne, jeg søgte efter. Det går op for en, når man mærker, at det er det, man tager mest alvorligt, det, man ofrer tid og tanker på, kræfter og penge, ja egentlig alt. Men at finde det er ikke nær så ligetil. Man havde indtryk af naturen herfra, af huse og billeder, af

noget musik og nogle digte fra timerne. Men det var svært at fortsætte på egen hånd; jeg havde ikke nogen større æstetisk familietradition, kun en inderlig god vilje. I min kvide spurgte jeg Matras ganske naivt og forsvarsløst: »Hvordan ser man, om et digt er godt?« Han affejede mig ikke, skønt han var meget mere moden og selvstændig. Men han trak på det, som om han tænkte: Gudfader bevares! Den der kan spørge sådan, han finder da aldrig ud af det. Så svarede han: »Ja, ser du, det kan man ikke forklare; det må hver enkelt selv erfare.« Jeg var jo nok lidt skuffet. Jeg skulle selv ud i verden og lære folk, om digte var gode eller ej – Gud bedre det, og så mente Christian, at der var ingen metode. Men her kom altså gaven, som jeg har lovet ikke at snakke videre om: Jeg fik lov til at erfare det – bevares, takket være vidunderlige professorer (de fandtes dengang), men alligevel til syvende og sidst ved det mirakel at få lov at stå åben. Ud af studentertidens virvar mellem futurisme, kubisme, dadaisme osv. og den gamle digtning, fra Nibelungenlied til Klopstock, fra Milton til Keats, og fra skolekomedien til Johs. V. Jensen voksede indtryk efter indtryk; de ramte, og de formede. Mange af dem husker jeg den dag i dag som stærkere end indtrykkene fra det såkaldte virkelige liv. Musikken kom med, arkitekturen, til sidst også billedkunsten; og det blev en lykke at undervise.

Men opgaven var jo ikke endt med det. Tiderne skiftede; kunne man følge med? Ikke hæsblæsende for at holde sig evig ung, men bare moderat og rimeligt, for ikke at gå i frø og blive unyttig alt for tidligt.

Der kom en lang række år, de gode, trygge arbejdsår, hvor kunsten og menneskepsyken ændrede sig tilpas roligt, sådan at man kunne stole på et enkelt solidt moment fra trin til trin. Det var genkendelsesmomentet. Digtene blev nok moderne, teaterstykkerne, maleri-

erne osv. Men fra trin til trin skelnede man meddelelser fra menneskesind, nye sandheder, andre horisonter. Og gaven var der stadig: man blev mindre firkantet, mindre intolerant, fik lettere ved at beundre både gamle og nye, som man før havde stået helt fremmed overfor.

Ja, indtil eksplosionen kom! Jeg behøver jo ikke at stå her og repetere, hvad der er sket siden 2. verdenskrig. Hvad jeg har fortalt om kunst, har jo heller ikke været for at undervise, men blot fordi det har været *min* verden. Det mærkelige skred har omfattet alt og alle, religion og etik, kunst og forskning, samfundsforhold, økonomi og politik. Og det har bredt sig som en epidemi over jorden. Vi ved også, at der er meget at rette, og derfor forstår vi en del af det, hver på sit område. Jeg beundrede Beckett's Slutspil, men jeg blev noget træt af efterligningerne på Studenterscenen. Og det moment, der var min ledestjerne alle de gode år, genkendelsen, er borte. Jeg genkender intet menneskeligt i pjattede happenings, i den fuldkomne overflødige porno eller i den meningsløse destruktion. I Lyngby har vi hærværk for tiden aldeles uden grund. Alt hvad vores flinke gartnere planter, bliver revet op og smidt op på tagene af tilfældige biler – helt uden formål. Hvad vi skulle forske og fortolke, mistænkeliggøres som finkultur; ja, hvad skulle det ellers være?

Vi ved jo godt, at de unge romantikere gjorde grin med den gamle oplysnings-tid, og at sådan har det fortsat. Men – i disse sidste år er genkendelsesmomentet blevet borte for mig. Og så er spørgsmålet kommet, som jeg begyndte med: Er vi blevet klogere? Er *jeg* blevet klogere? Så kan I også forstå, hvorfor det har gnavet mig: Er vi blevet for gamle? Forstår vi ikke livet mere – eller skal også modernismen gå af mode? Vender genkendelsen tilbage?

Midt i kalamiteten er det en lykke

at se sine jævnaldrende og at få lov til at sidde her i de sale, vi har kendt og som vi forstår.

Arthur Arnholtz.

Gamle Soranere og soranske noter

Soransk Samfund lykønsker følgende kammerater, der har fødselsdag i juli:

1. Konsulent *Ove Raahauge* (f. 1900), Kirke-Værløsevej 43, 3500 Værløse.
6. *William Lindhardt* (f. 1880); pr.' 97.
6. Lektor *Peter Pedersen* (f. 1910), Ordrupdalsvej 8 B, 2920 Charlottenlund.
7. Biskop *Thyge Kragh* (f. 1910), Haderslev Bispegaard, 6100 Haderslev.
8. Professor, dr. odont. *P. O. Pedersen* (f. 1910), Grønnevej 255, 2830 Virum.
9. Postkontrollør *H. P. D. A. Hansen* (f. 1895), Jensløvsvej 7 A, 2920 Charlottenlund.
9. Redaktør *Per Amby* (f. 1920), Kirstineparken 31, 2970 Hørsholm.
13. Grosserer *Henning Mølkov* (f. 1920), H. C. Ørstedes Vej 52, 1879 Kbhvn. V.
15. Sognepræst *Johs. Hansen* (f. 1900), Emiliehøj 5, 8270 Højbjerg.
19. Sognepræst *Hans Fr. Haugaard* (f. 1900), 5572 Tommerup, Fyn.
19. Læge *Erik Velling* (f. 1910), Jernbanegade 6, 4900 Nakskov.
20. Kontorchef, cand. jur. *Einar Faber Aarsleff* (f. 1885), Tjalfesvej 9, 8230 Aabyhøj.
23. Ass. overlæge *Ellen Vibeke Jensen* (f. 1895), Søgade 12, 4180 Sorø.
23. Bestyrer *Theodor Malling* (f. 1910), Praça Visconde Bivar 3^a, Portimão, Algarve, Portugal.
25. Arkivar *Svend Rothe* (f. 1900), Stockholmsgade 7, 2100 Kbhvn. Ø.
28. Direktør *Adam Bülow* (f. 1920), Rua Colatino Marques 64, São Paulo, Brasilien.

Fødselsdage i august:

1. Fru *Berete Koed*, f. Raaschou-Nielsen (f. 1910), Peblinge Dossering 30^a, 2200 Kbhvn. N.
1. Kursusleder *Palle Christensen* (f. 1920), Caroline Amalie Vej 58 C, 2800 Lyngby.
2. *Ludvig Grandjean Digmann* (f. 1875); IV.' 1893.
5. Programsekretær *Poul Sørensen* (f. 1910), Nyholms Allé 6 B, 2610 Rødovre.
6. Overlærer *Mogens Beckmann* (f. 1920), Jensløvs Tværvej 1 B², 2920 Charlottenlund.
6. Ingeniør *Bent Bodenhoff* (f. 1920), 1749 7th Avenue NW, Calgary, Alberta, Canada.
8. Bogholder *Hans Poulsen* (f. 1900), Skovbakkevej 17, 3300 Frederiksværk.
8. Arkitekt, greve *Adam Danneskiold-Samsøe* (f. 1900), Selskovvej 56, 3400 Hillerød.
8. Revisor *Helge Hansen* (f. 1910), Skt. Hans Torv 32, 2200 Kbhvn. N.
9. Hus- og kioskejer *Erik Küllerich* (f. 1900), Silkeborgvej 335, 8230 Aabyhøj.
9. Trafikkontrollør *Knud Eggert Mortensen* (f. 1920), Stationsvej 5, 4874 Gedser.
13. Direktør *Hans Lauritzen* (f. 1895), Epping Green Orchard, Epping, Essex, England.
13. Restauratør *Knud Bjørn Jensen* (f. 1910), Sønder Boulevard 20, 4930 Maribo.
14. Civilingeniør *Erik Johansen* (f. 1920), Malmosevej 79, 2830 Virum.
15. Kontorchef *Sven-Ove Petersen* (f. 1920), Amager Boulevard 129, 2300 Kbhvn. S.
16. Dr. phil. *Hans Rasmusen* (f. 1910), Værsløvsvej pr. 4400 Kalundborg.
17. Forpagter *Ejvind Boserup* (f. 1910), Tangemosegaard pr. 4600 Køge.
19. Læge *Jens Chr. Lynge* (f. 1920), Jernbanegade 12, 4690 Haslev.

20. Overingeniør *Carl Veistrup* (f. 1890), Sdr. Strandvej 38 C, 3000 Helsingør.
21. *Georg Christensen* (f. 1890); udg. 1905.
22. Manufakturhandler (en gros og en detail) *Viggo Dal-Christiansen* (f. 1910), Tungugøta 15, 3800 Tórshavn.
24. Tandlæge *Chr. Poulsen* (f. 1875), Rud. Berghsgade 32, 2100 Kbhvn. Ø.
26. Hotelportier *Fritz Hasselbalch* (f. 1910), Anchersvej 3, 9990 Skagen.
28. *Claus van der Aa Kühle* (f. 1910), »Bell Manager Cottage«, Suttan Ben-ger, Chippenham, Wilts., England.
28. Skovejer *Mogens Wittusen* (f. 1920), Hjerl Hede, Sevel, 7830 Vinderup.
31. Inspektør (Falck-Zonen) *Kay Rothe* (f. 1910), Ulrich Birchs Allé 47, 2300 Kbhvn. S.
31. Sølvsmed *Paul Sørensen* (f. 1920). 1953 udvandret til U.S.A.

Amanuensis, cand. psych. *Lars von der Lieth* (s. '58), fik den 26. april overrakt Castberg-prisen (10.000 kr.) for den ildhu, hvormed han har udforsket de døvstummes problemer. Han er den første, der modtager denne pris, som har fået navn efter lægen Peter Atke Castberg (1779-1823), der i forrige århundredes begyndelse udførte et banebrydende arbejde, dels som forsker af døvstummes forhold, dels som forstander for det i april 1807 oprettede Kgl. Døvstummeinstitut.

Lars von der Lieth, der tillige er knyttet til Statshospitalet i Glostrup, har for nylig foretaget et eksperiment med sig selv, idet han i otte dage levede som »kunstig døv«; ved hjælp af et par specielle ørepropper hindredes han i at opfatte den mindste lyd udefra; og udenpå monteredes en »støjsender« for at forvrænge de lyde, der kan trænge igennem. I denne tilstand blev han klar over mange og meget (folks irritation m.v.).

Hvis man ikke skrive kan,
Så skal lade være man.

Poul Henningsen.

Overskæring:

Traditionen tro samledes eleverne fra skolen Valborgsaften den 30. april ved Rævebakkerne, hvor man foretog den sædvanlige autodafé c: kætterbrænding af lærerne. I det stille, milde vejr gik vejen tilbage gennem skoven og over Flommen; man tog stude på hovedtrappen i Fratergården under faklernes tryl-lyls, og sangen lød smukt til vårens pris. Med faklerne brændende foran sig i et stort bål hyldede Nils Boesen overskæ- ringsfesten som en markering af for- årets komme. Foråret repræsenterer alle vore drømme og giver os alle de løfter, som vi har savnet i en lang vinter - et forspil til sommeren. Efter sammen- komsten ved Trekanten sluttede man (3. g'erne) i Baldursalen med et lille traktement.

Dragsholm Slot åbnes:

På grundlovsdag åbnedes Dragsholm Slot ved Fårevejle på Sjælland for pu- blikum. Slottet, der er Danmarks æld- ste verdslige bygningsværk, har siden efteråret gennemgået en omfattende re- staurering, der nu er sluttet for hoved- fløjens vedkommende. Bygningerne var slemt medtaget efter beslaglæggelse af tyskerne under anden verdenskrig og en periode som herregårdspension.

Foruden selve hovedfløjen åbnes slots- kirken, der blev indrettet i 1731. Publi- kum får også adgang til fangekælderens, hvor jarlen af Bothwell sad fængslet fra 1573 til sin død i 1578. I slottets køkkenregioner er indrettet cafeteria.

Slottets ejer er godsejer *Johan Fr. Bøttger* (s. '29).

SORANERBLADET: Redaktion
Lektor P. Schjærriff (ansvarshavende)
Højagervej 67
2960 Rungsted Kyst
Tlf. (01) 86 38 32
Overbibliotekar C. G. Elberling
(ulønnet medarbejder)
Algade 70
4760 Vordingborg
Tlf. (03 775) - 511 og 638
SORANERBLADET: Ekspedition
Direktør N. E. Løgstrup
Bygmarken 8
3520 Farum
Tlf. (01) 95 33 11
Fr. Palm Greisens Bogtrykkeri

Højlund & Løgstrup

KONSULENTER
FOR VIRKSOMHEDSLEDERE

*Organisation - Markedsføring
Økonomi*

*Bygmarken 8, 3520 Farum
Telefon (01) 95 33 11*

HR FULDMÆGTIG
LOUIS VICTOR A MATHIESEN
VESTERBROGADE 208-3 TV
79 KØBENHAVN V

TH. C. JENSEN
1ste KLASSES SKRÆDERI

Vedelsgade 14
(03) 63 03 58
4180 Sorø

Sorø Akademi
I. Skovdistrikt

Har De kakkelloven, har vi brændet

Telf. (03) 63 01 35

AUG. BORGEN A/S (WINTERTHUR)

Gamle Soranere tilbydes en
gratis, uforbindende forsikringsrevision

Overenskomst med Dansk Ingeniørforening
og Lægernes Forsikringsforening

Alle forsikringer - Studieforsikring
assurandør JON TRUELSEN

Krogshøjvej 30 C⁷ - 2880 Bagsværd
(01) 98 35 22 (bedst 9-12)

HOTEL

POSTGAARDEN
SORØ

(03) 63 22 22

1. kl. værelser og smukke
selskabslokaler
Største og førende

Advokat
HARALD QVIST
Landsretssagfører
Mødeberegtiget for Højesteret
Frederiksberggade 25
(01) 12 32 64
Lrs. G. Tage Nielsens efft.

BANKEN

for Sorø og Omegn

FILIAL AF
PRIVATBANKEN
I KJØBENHAVN A/S

MERKUR A/S

HERMODSGADE 24
ÆGIR 8888

*Kaffe og The
en gros*

Mogens Krog-Meyer
Højesteretssagfører

Gothersgade 109, K.
Minerva 5800

